

Светлана Дробњак, проф. српског језика
Вања Чоловић, проф. енглеског језика
ОШ „Бранко Радичевић”, Нови Београд

ДРАМСКИ И КОРЕЛАТИВНИ ПРИСТУП НАСТАВИ МАТЕРЊЕГ И СТРАНОГ ЈЕЗИКА У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

Теоријски оквир

Према теорији познатог немачког естетичара Макса Десоара, о уметничком стварању су постављена три основна концепта:

1. *Теорија просветљења*. Односи се на схватање уметника у мистичном заносу.

2. *Теорија интензивирања*. Према овој теорији, уметник је човек посебног сензибилитета и поседује могућност фантазије и уживљавања.

3. *Теорија познавања технике*. Према овој концепцији, суштина уметности се састоји од техничких вештина, марљивости и стрпљивости (Десоар 1962: 238).

Како се ове три концепције међусобно не искључују, могли бисмо их поредити са типовима ученика које укључујемо у израду драмских садржаја, али их пренети и на фазе уметничког стварања и теоријске основе обликовања и преобликовања уметничког текста. За стварање заједничког драмског дела може се кренути од естетичког одређења завршне фазе уметности, сликовито изражене речима: „Уметничко стварање завршава се као процес који почиње полним зачећем, наиме настанком једног самосталног бића. Ово ново биће може у толикој мери бити независно од свог зачетника да га неко други може прерадити и наставити, пренети на друга подручја (укомпоновати, драматуршки обрадити, итд.), па и многоструко преобликовати у медију примања. Ствараоцу његово дело може постати сасвим туђе“ (Десоар 1962: 241). Полазећи од идеје драмске сарадње, долази се до умножавања и усложњавања индивидуалних идеја у јединствену целину, преко различитих начина стварања драмског текста. У студији канадских психолога утврђено је да таленат директно утиче на ниво постигнућа, као да је и значајан чинилац самопоуздања (Gardner, Tremblay, Masgoret, 1997). У једном пројекту закључено је да таленат директно утиче на веру у личну контролу над резултатима учења, а да се неуспех приписује неадекватним стратегијама учења или недовољно уложеном труду, а не одсуству способности (Chan, 1996: 30).

Успех или неуспех могу директно утицати на мотивацију код учења, у овом случају матерњег или страног језика.

Циљеви пројекта имплементације драмских садржаја односе се на подстицање добре наставне праксе, рад на квалитетнијем и савременијем образовно-васпитном моделу, подизање квалитета и нивоа међупредметне корелације, увођење новина у школској организацији.

Циљеви истраживања

- Примећено је да ученици све више имају проблема у разумевању граматике српског и енглеског језика. Стога је неопходно унапредити наставу граматике посредством ученицима забавног приступа.
- Услед тога што ученици уче како матерњи тако и стране језике, неопходно је ускладити захтеве модерног учења различитих језика путем међупредметне корелације, у овом пројекту – путем драмског приступа.
- Упоредном анализом књижевних дела, извршена је обрада и систематизација фонетског и морфолошког система. Драмски приступ материји учинио је часове занимљивијим и динамичнијим.
- Зашто драма?
- Драма као могући приступ доприноси да се ученици оспособе за истраживање, тумачење, анализирање, посматрање, закључивање, изградњу и одбрану ставова уз коришћење доказа и примену раније стеченог знања.
- Доприноси изградњи и развијању креативног и критичког мишљења.
- Омогућава континуирано праћење ученика и јачање стручних компетенција наставника.
- Развој компетенција ученика кроз вршњачки однос.

Методологија

- Наставнички тим: наставници српског језика и књижевности, енглеског и руског језика, информатике, историје и музичке културе.
- Школска година: 2015/2016.
- Ученици осмог разреда.

Три одељења „А” смене чинила су експерименталну групу, док је исто градиво обрађено у одељењима „Б” смене на класичан начин (контролна група).

Анкетирањем ученика од петог до осмог разреда, на узорку који је чинило 149 испитаника, испитиван је став ученика према драмским садржајима.

Заокружи одговоре који најбоље осликавају твој став.

1. Најрадије читам: а) романе б) песме в) драме

Одговор а) заокружило је 57 ученика, б) 19, в) 66. Усмена образложења ученика су се углавном односила на недостатак драмских садржаја у редовном наставном процесу.

2. Волим да глумим. ДА НЕ

Потврдни одговор дало је 142 испитаника. Овим питањем сам имала циљ да потврдим тезу о вечитој људској жељи и потреби за игром, што позориште, у суштини, и оличава.

3. Мислим да сам добар глумац. ДА НЕ

Самокритичност је очекивани ометајући фактор при одговарању на ово питање, а као пропратни закључак изводи се потреба за јачањем самопоуздања и пружањем наставничке и вршњачке помоћи. Потврдно је одговорило 83 ученика. С обзиром на то да је велики број ученика несигуран у своје глумачке предиспозиције, изводим закључак да им је потребна помоћ у учењу и усвајању техника глуме.

4. Радо гледам позоришне представе. ДА НЕ

На наведено питање је 138 ученика одговорило потврдно. Разговором са ученицима који су негирали постављену тврдњу дошло се до закључака да нису често посећивали позориште или да избор садржаја није био адекватан, односно био је неприлагођен узрасту и спознајним могућностима .

5. Радо бих учествовао у припреми и реализацији неке позоришне представе. ДА НЕ

На постављено питање потврдно је одговорило 136 ученика. Анализом се дошло до везе између претходне и ове тезе. Ученике је ово питање подстакло на размишљање и рађање идеја које су касније користиле у реализацији пројекта.

Бројке, добијене коначним збрајањем, потврђују мишљење да ученици најрадије проучавају драмске садржаје и да је глума непрекидна психолошка потреба, карактеристична за све узрасте. Ту чињеницу треба користити и прибећи драмској форми када се проучавају књижевни садржаји које ученици тешко усвајају .

Табела 1.
Процена ученичке заинтересованости за драмске садржаје

Питање	Одговор		%	
	Да	Не	Да	Не
Волим да глумим.	142	7	95.39	4.69
Мислим да сам добар глумац.	83	66	55.70	44.29
Радо гледам позоришне представе.	138	11	92.62	7.38
Радо бих учествовао у припреми и реализацији неке позоришне представе.	136	13	91.27	8.72
	Укупно ученика: 149		Заинтересованост: 75.85%	

Активности ученика на часовима

- Према саставу групе, реализовали смо следеће активности:
- Музика, стварање атмосфере која подстиче имагинативност, ученици добијају папире за кључне речи.
- Импровизација на папиру и наставак на сцени.
- Ученици добијају једноставне дечије песмице, упутства за анализу која воде у стварање ликова, ликови из различитих углова, акценат на осећањима које желимо да осети публика.
- Примери готових сценарија као идеје.
- Стварање заједничког сценарија.
- Изражавање осећања.
- Гестикулација и мимика.
- Размена утисака о партнерском доживљају.
- Писање приче о некој доживљеној ситуацији у којој су били повређени, тужни, радосни - у дијалошкој форми која садржи сценска обележја.
- Драмске варијације после анализе текстова који нису у редовном Наставном плану и програму.
- После сваке фазе следи дискусија.

Препоруке

- Драмски корелативни приступ се мора планирати (Годишњи план рада).
 - Ефекте наставе треба пратити и евалуирати (оформити тим).
 - Драма у настави је добра основа за укључивање локалне заједнице, позоришта, школе страних језика, родитеља и сл. у процес наставе у школи.
- Овај тип наставе омогућава укључивање ученика под ИОП-ом – диференцирани захтеви.

Закључак

Усвајање добрих навика и развијање система вредности једна је од тема којима се бави образовање. Ученике треба образовати обликујући критеријуме за нове технологије како би им они приступали критички. Потребно је повезати непресушну људску потребу за позоришном игром, учење и васпитање. Како су културна, васпитна и антрополошка питања у савременом друштву у сенци техничких, овим радом се испитују могућности њиховог јединства посредством театра.

Драмски процес може бити погодно средство за анализу различитих уметничких и васпитних садржаја.

Кључне речи: едукација, корелација, језик, драма, приступ.

Литература

- Aristotel (1992): О pesničkoj umetnosti. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Chan, L.K.S. (1996): Motivational orientations and metacognitive abilities of intellectually gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 40 (4), 184–193.
- Desoar, M. (1962): Estetika i opća nauka o umjetnosti. Sarajevo: Veselin Masleša.
- Gardner, R. C. (1985): Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation. London: Edward Arnold.
- Gardner, R. C. (2000): Correlation, causation, motivation and second language acquisition. *Canadian Psychology*, 41, 10–24.
- Gardner, R. C, Tremblay, P. F. (1994b): On motivation: Measurement and conceptual considerations. *The Modern Language Journal*, 78 (4), 524–527.
- Gardner, R. C, Tremblay, P. F, Masgoret, A. M. (1997): Towards a full model of second language learning: An empirical investigation. *The Modern Language Journal*, 81 (3), 344–362.
- Žmegač, V. (2003): Književnost i glazba, Zagreb: Matica hrvatska.
- Kajoa, R. (1979): Igre i ljudi. Beograd: Nolit.
- Lukač, Đ. (1978): Istorija razvoja modern drame. Beograd: Nolit.
- Marinković, S. (2000): Metodika kreativne nastave srpskog jezika i književnosti. Beograd: Kreativni centar.
- Sondi, P. (1995): Teorija modern drame. Beograd: Lapis.
- Surio, E. (1982): Dvesta hiljada dramskih situacija. Beograd: Nolit.
- Ferguson, F. (1970): Suština pozorišta. Beograd: Nolit.

Svetlana Drobniak, Serbian language teacher
Vanja M. Čolović, English language teacher
Primary school „Branko Radicević”, Belgrade

DRAMA CORRELATIVE APPROACH TO TEACHING BOTH NATIVE AND FOREIGN LANGUAGES IN PRIMARY SCHOOL

The Theoretical Framework

According to the theory of the famous German esthetician Max Dessoir, three main concepts on artistic creation have been defined.

1) The theory of enlightenment. It refers to the notion of the artist in the mystical ecstasy.

2) The theory of escalating. According to this theory, the artist is a man of special sensibility who possesses the ability of fantasy and empathy.

3) The theory of knowledge of the technique. According to this concept, the essence of art consists of technical skills, diligence and patience (Dessoir 1962: 238).

Since these three concepts are not mutually exclusive, we could compare them with the types of students that we involve in the creation of dramatic contents, but also transfer them to the phases of artistic creation and to the theoretical fundamentals of transformation of an artistic text. To create a common dramatic text we can start from the aesthetic definition of the final phase of art, picturously expressed with the following words: “Artistic creation ends up as the process that begins with the birth of an independent being. This new being can be so much independent from its originator that someone else can modify, develop or transfer it to the other areas (include it, dramaturgically modify it, etc.), as well as reshape it in many ways for the input. The creation can become quite strange to its creator” (Dessoir, 1962: 241). The idea of cooperation in drama workshops leads to multiplication and development of individual ideas into a whole, through different ways of creating a dramatic text. A study made by Canadian psychologists shows that talent has a direct impact on the level of achievements and self-confidence (Gardner, Tremblay, Masgoret, 1997). The conclusion of a related project was that talent directly affects personal belief in having control over learning outcomes, and that failure is attributed to inadequate learning strategies or lack of effort, not to the absence of ability (Chan 1996: 30). Success or failure can have a direct impact on the motivation for learning either the native or a foreign language.

The objectives of the project of drama workshops are the following: encouraging good teaching practices, creating better and more modern educational models, raising quality and level of correlation between different subjects, innovating school organization.

The Research Objectives

- It was noticed that students have many problems in understanding both Serbian and English grammar. Thus, it is necessary to improve teaching grammar to students through an interesting approach.
- As students learn both native and foreign languages, it is necessary to respect the requirements of modern foreign language teaching through correlations with other subjects, in this project – through a drama approach.
- A comparative analysis of literary texts is carried out, and their phonetic and morphological system was analysed and systematized. A dramatic approach made the lessons more interesting and dynamic.
- Why drama?
- Drama as a possible approach makes students capable for research, interpretation, analysis, observation, reasoning, concluding, constructive and critical thinking using arguments, applying previously acquired knowledge.
- Contributes to building and developing creative and critical thinking.
- Provides continuous monitoring of students and enhances professional competencies of teachers.
- Development of students' competences of through peer relationship.

Methodology

- Team made of teachers who teach the following subjects: Serbian language and literature, English and Russian languages, Computer science, History and Music.
- School year 2015/2016.
- Eighth grade students.

Three classes of students from “A” shift were in the experimental group, while students from “B” shift were in the control group. Same content was taught in both groups, but the control one was taught in a traditional way.

Interviewing students from fifth to eighth grade, on a sample of 149 interviewees, students' attitudes towards the dramatic texts were examined.

*Circle the answer that reflects your attitude. I prefer to read: a) novels
b) poems c) drama texts*

The answer a) was chosen by 57 students, the answer b) by 19 students and the answer c) by 66 students. Oral explanations of the students mainly referred to the lack of dramatic content in teaching.

2. *I like role-playing.* YES NO

The positive answer was given by 142 students. Our intention was to confirm the fact that playing and role-playing are essential needs of human beings.

3. *I think I'm a good actor.* YES NO

Self-criticism is expected to have been a hindering factor in answering this question, and a follow-up conclusion is that it is necessary to strengthen students' self-confidence by offering teachers and peer assistance. 83 students chose YES. Since a lot of students are not confident in their acting competences, the conclusion is that they needed help in learning and adopting acting techniques.

4. *I like to go to theatre.* YES NO

138 students responded affirmatively to the above question. Discussing with the students who chose NO, we found out that they didn't often go to the theatre or that the choice of the plays was not adequate, namely that it was not appropriate to their age and cognitive abilities.

5. *I'd gladly take part in preparing and performing a theatrical play.*

YES NO

136 students answered positively this question, which was related to the previous one. Students' ideas related to the question were used in the realization of the project.

The obtained percentage show that students like drama workshops and that acting is a constant psychological need, characteristic for all ages. This fact should also be used in teaching literary contents that are difficult to acquire.

Table 1.
Assessment of students' interest in drama content

Question	Answer		%	
	Yes	No	Yes	No
I like role-playing.	142	7	95.39	4.69
I think I am a good actor.	83	66	55.70	44.29
I like to go to theatre.	138	11	92.62	7.38
I'd gladly take part in preparing and performing a theatrical play.	136	13	91.27	8.72
	Total of: 149		Interest: 75.85%	

Students` activities in class

According to the composition of the group, we have organized the following activities:

- Music, creating atmosphere that encourages imagination; students get pieces of paper for writing keywords.
- Improvisation on the piece of paper and, after that, on the scene.
- Students get simple nursery rhymes, instructions for the analysis and creation of characters; the characters are seen from different points of view, focusing on the feelings that we want the audience to feel.
- Examples of scenarios that serve as ideas.
- Creating a common scenario.
- Expressing feelings.
- Gestures and facial expressions.
- Sharing impressions about partner experience.
- Writing stories about real situation in which they were injured, sad, happy – in a dialogical form with the characteristics of a theatrical play.
- Dramatic variations after the analysis of the texts that are not prescribed by the curriculum.
- Each phase was followed by a discussion.

Recommendations

- Dramatic correlative approach must be planned (Annual Work Plan).
- The effects of teaching have to be monitored and evaluated (a team should be formed).
- Drama in the classroom is a good basis for the involvement of the local community, theatre, foreign language schools, parents, etc, in the process of teaching in school.
- This type of teaching allows involving students with special educational needs.

Conclusion

Adopting good habits and developing a system of value is one of the goals of education. Students should be educated for new technologies in order to be able to use their critical thinking. It is necessary to connect the inexhaustible human need for the theatre play to learning and education. As cultural, educational and anthropological issues in contemporary society are in the shadow of the technical ones, the goal of this paper was to join them through theatre and play.

Dramatic approach can be a perfect tool for the analysis of various artistic and educational contents.

Key words: education, correlation, language, drama, approach.

References

- Aristotel (1992). *O pesničkoj umetnosti [Poetics]*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Chan, L. K. S. (1996). Motivational orientations and metacognitive abilities of intellectually gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 40 (4), 184–193.
- Desoar, M. (1962). *Eстетика i opća nauka o umjetnosti [Aesthetics and Theory of Art]*. Sarajevo: Veselin Maslesa.
- Gardner, R. C. (1985). *Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation*. London: Edward Arnold.
- Gardner, R. C. (2000). Correlation, causation, motivation and second language acquisition. *Canadian Psychology*, 41, 10–24.
- Gardner, R. C., Tremblay, P. F. (1994b). On motivation: Measurement and conceptual considerations. *The Modern Language Journal*, 78 (4), 524–527.
- Gardner, R. C., Tremblay, P. F., Masgoret, A. M. (1997). Towards a full model of second language learning: An empirical investigation. *The Modern Language Journal*, 81 (3), 344–362.
- Zmegac, V. (2003). *Književnost i glazba [Literature and Music]*, Zagreb: Matica hrvatska.
- Kajoa, R. (1979). *Igre i ljudi [Man, Play and Games]*. Beograd: Nolit.
- Lukac, Dj. (1978). *Istorija razvoja moderne drame [The History of Modern Drama]*, Beograd: Nolit.
- Marinkovic, S. (2000). *Metodika kreativne nastave srpskog jezika i književnosti [Methodology of Creative Teaching Serbian Language and Literature]*, Beograd: Kreativni centar.
- Sondi, P. (1995). *Teorija moderne drame [Modern Drama Theory]*, Beograd: Lapis.
- Surio, E. (1982). *Dvesta hiljada dramskih situacija [Two Hundred Thousand Dramatic Situations]*, Beograd: Nolit.
- Ferguson, F. (1970). *Sušтина pozorišta [The Essence of Theatre]*, Beograd: Nolit.